15/02/2020

Ούτε κοσμική υπερηφάνεια, ούτε θρησκευτική μελαγχολία

/ Πνευματικά Αποσπάσματα

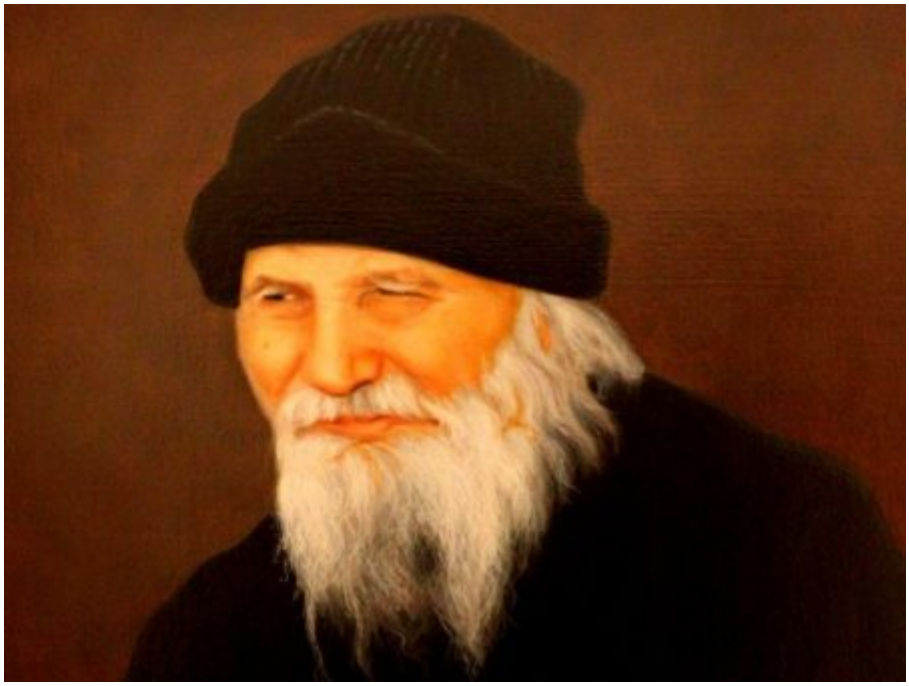

Στο απόσπασμα αυτό ἀπό τό Βιβλίο "Ἀνθολόγιο Συμβουλῶν" του Γέροντος Πορφυρίου του Ιερομονάχου, θίγεται η πολύ λεπτή ισορροπία της μελαγχολίας που μπορεί να προκαλέσει η υπέρμετρη θρησκευτική ενοχή, η οποία δεν είναι του Χριστού. Θίγεται, όμως, και η αθεράπευτη κοσμική έπαρση η οποία συνήθως αναπτύσσεται έξω από τους κόλπους της Εκκλησίας, οπότε εκεί ο κίνδυνος είναι μεγαλύτερος

Μοῦ ἔλεγε ὁ Γέροντας μία μέρα: «Ὁ χριστιανός πρέπει νά ἀποφεύγει τήν ἀρρωστημένη θρησκευτικότητα: τόσο τό αἴσθημα ἀνωτερότητος γιά τήν ἀρετή του, ὅσο καί τό αἴσθημα κατωτερότητος γιά τήν ἁμαρτωλότητά του.

Ἄλλο πράγμα εἶναι τό κόμπλεξ καί ἄλλο ἡ ταπείνωση ἄλλο ἡ μελαγχολία καί ἄλλο ἡ μετάνοια.

Μέ ἐπισκέφθηκε κάποτε ἕνας κοσμικός ψυχίατρος καί μοῦ κατηγόρησε τόν Χριστιανισμό, διότι, ὅπως εἶπε, δημιουργεῖ ἐνοχές καί μελαγχολία. Τοῦ ἀπάντησα: Παραδέχομαι, ὅτι μερικοί χριστιανοί, ἀπό σφάλματα δικά τους ἤ ἄλλων, παγιδεύονται στήν ἀρρώστια τῶν ἐνοχῶν, ἀλλά κι ἐσύ πρέπει νά παραδεχθεῖς, ὅτι οἱ κοσμικοί παγιδεύονται σέ μία χειρότερη ἀρρώστια, τήν ὑπερηφάνεια. Καί οἱ μέν

θρησκευτικές ἐνοχές, κοντά στόν Χριστό, φεύγουν μέ τήν μετάνοια καί τήν ἐξομολόγηση, ἡ ὑπερηφάνεια ὅμως τῶν κοσμικῶν, πού ζοῦν μακριά ἀπό τόν Χριστό, δέν φεύγει.

Μέ τίς τοποθετήσεις αὐτές τοῦ Γέροντα, ξεκαθάριζαν μέσα μου μερικές ἀπορίες πού εἶχα, ἀναφορικά μέ ψυχολογικά προβλήματα τῆς χριστιανικῆς ζωῆς. Αντιλαμβανόμουν ὅτι ὁ Γέροντας ἤθελε νά ἀποφεύγουμε τήν ὑπερηφάνεια, τήν μεταμφιεσμένη σέ αὐτοδικαίωση «χριστιανικοῦ» φαρισαϊσμοῦ ἤ σέ αὐτοκαταδίκη «χριστιανικῆς» περιδεοῦς συνειδήσεως.

Ἔβλεπα, ὅτι ἡ θρασύτητα τῶν αἰσθανομένων ὡς «καθαρῶν» καί ἡ δειλία τῶν αἰσθανομένων ὡς «ἐνόχων» δέ διαφέρουν οὐσιαστικά, ὅτι εἶναι δύο ὄψεις τοῦ αὐτοῦ νομίσματος ,τῆς ὑπερηφάνειας. Διότι ὁ ἀληθινά πιστός χριστιανός ἐλευθερώνεται ἀπό τήν ἐνοχή μέ τήν ἐξομολόγηση καί τήν ἄφεση καί χαίρει στήν ἐλευθερία αὐτή πού τοῦ χάρισε ὁ Χριστός;

Γνωρίζοντας δέ ὅτι αὐτό εἶναι δῶρο Θεοῦ εὐγνωμονεῖ καί δέν περιφρονεῖ. Εἶναι καθαρός διά τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ καί ὄχι ἀπό δικό του κατόρθωμα. Ἔτσι, χαίρει καί εὐχαριστεῖ καί δέν ὑπερηφανεύεται καί ἐπί πλέον βλέπει καί ὅλους τους ἄλλους δυνάμει καλούς διά τοῦ αἵματος τοῦ Χριστοῦ.

Ὁ Γέροντας μᾶς δείχνει τό δρόμο, πού παράκαμπτει τό κακό (ἁμαρτία) καί τό χειρότερο (ὑπερηφάνεια ἀρετῆς) καί ὁδηγοῦσε στό καλύτερο, στήν ταπείνωση. Γι’ αὐτό προσπαθοῦσε νά προστατεύσει τή γνησιότητα τῆς ταπείνωσης ἀπό τούς κινδύνους νόθευσής της. Μοῦ ἔλεγε: «Νά εἴμαστε ταπεινοί, ἀλλά νά μήν ταπεινολογοῦμε. Ἡ ταπεινολογία εἶναι παγίδα τοῦ διαβόλου, πού φέρνει τήν ἀπελπισία καί τήν ἀδράνεια, ἐνῶ ἡ ἀληθινή ταπείνωση φέρνει τήν ἐλπίδα καί τήν ἐργασία τῶν ἐντολῶν τοῦ Χριστοῦ».

Ὁ Γέροντας, μέ τή διδασκαλία του καί περισσότερο μέ τά βιώματά του, ἐποίμανε τά πρόβατά του καί τά ὁδηγοῦσε σέ λειμῶνες ἀγάπης καί ταπείνωσης. Ζοῦσε ὁ ἴδιος τήν ταπείνωση, πιστεύοντας ὅτι, ἐκεῖνος εἶναι τό τίποτε, γιατί ὁ Θεός εἶναι , ὅπως ἔλεγε, τό πᾶν, κι ὅτι, ὅ,τι ἐμεῖς βλέπαμε πώς εἶχε, δέν ἦταν δικό του, ἀλλά δῶρο τοῦ Θεο